

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ |

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ||

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

|| సుందరకాండం ||

చతుఃషష్ఠితమః సర్గః

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
॥ సుందరకాండం ॥
చతుఃషష్ఠితమః సర్గః

దధిముఖతః సుగ్రీవసందేశమాకర్ణ్యాంగదహనుమదాదీనాం వానరాణాం
కిష్కింధాయాం గమనం హనుమతా శ్రీరామం ప్రణమ్య
సీతాదర్శనసమాచారస్య నివేదనం చ

సుగ్రీవేణైవముక్తస్తు హృష్టో దధిముఖః కపిః |
రాఘవం లక్ష్మణం చైవ సుగ్రీవం చాభ్యవాదయత్ || 5.64.1 ||

స ప్రణమ్య చ సుగ్రీవం రాఘవౌ చ మహాబలౌ |
వానరైః సహితః శూరైర్దివమేవోత్పపాత హ || 5.64.2 ||

స యథైవాగతః పూర్వం తథైవ త్వరితం గతః |
నిపత్య గగనాద్ భూమౌ తద్వనం ప్రవివేశ హ || 5.64.3 ||

స ప్రవిష్టో మధువనం దదర్శ హరియూథపాః |
విమదానుద్ధతాః సర్వాః మేహమానాః మధూదకం || 5.64.4 ||

స తానుపాగమద్ వీరో బద్ధ్వా కరపుటాంజలిం |
ఉవాచ వచనం శ్లక్షమిదం హృష్టవదంగదం || 5.64.5 ||

సౌమ్య రోషో న కర్తవ్యో యదేభిః పరివారణం |
అజ్ఞానాద్ రక్షిభిః క్రోధాద్ భవంతః ప్రతిషేధితాః || 5.64.6 ||

శ్రాంతో దూరాదనుప్రాప్తో భక్షయస్వ స్వకం మధు |
యువరాజస్త్యమీశశ్చ వనస్యాస్య మహాబల || 5.64.7 ||

మౌర్ఖ్యాత్ పూర్వం కృతో రోషస్తద్ భవాః క్షంతుమర్హతి |
యథైవ హి పితా తేఽభూత్ పూర్వం హరిగణేశ్వరః || 5.64.8 ||

తథా త్వమపి సుగ్రీవో నాన్యస్తు హరిసత్తమ |
ఆఖ్యాతం హి మయా గత్వా పితృవ్యస్య తవానఘ || 5.64.9 ||

ఇహోపయానం సర్వేషామేతేషాం వనచారిణాం |
భవదాగమనం శ్రుత్వా సహైభిర్వనచారిభిః || 5.64.10 ||

ప్రహృష్టో న తు రుష్టోఽసౌ వనం శ్రుత్వా ప్రధర్షితం |
ప్రహృష్టో మాం పితృవ్యస్తే సుగ్రీవో వానరేశ్వరః || 5.64.11 ||

శీఘ్రం ప్రేషయ సర్వాన్స్తానితి హోవాచ పార్థివః |
శ్రుత్వా దధిముఖస్యైతద్ వచనం శ్లక్ష్యమంగదః || 5.64.12 ||

అబ్రవీత్ తాః హరిశ్రేష్ఠో వాక్యం వాక్యవిశారదః |
శంకే శ్రుతోఽయం వృత్తాంతో రామేణ హరియూథపాః || 5.64.13 ||

అయం చ హారాదాఖ్యాతి తేన జానామి హేతునా |
తత్ క్షమం నేహ నః స్థాతుం కృతే కార్యే పరంతపాః || 5.64.14 ||

పీత్వా మధు యథాకామం విక్రాంతా వనచారిణః |
కిం శేషం గమనం తత్ర సుగ్రీవో యత్ర వానరః || 5.64.15 ||

సర్వే యథా మాం వక్ష్యంతి సమేత్య హరిపుంగవాః |
తథాస్మి కర్తా కర్తవ్యే భవద్భిః పరవానహం || 5.64.16 ||

నాజ్ఞాపయితుమీశోఽహం యువరాజోఽస్మి యద్యపి |
అయుక్తం కృతకర్మాణో యూయం ధర్షయితుం బలాత్ || 5.64.17 ||

బ్రువతశ్చాంగదస్యైవం శ్రుత్వా వచనముత్తమం |
ప్రహృష్టమనసో వాక్యమిదమూచుర్వనౌకసః || 5.64.18 ||

ఏవం వక్ష్యతి కో రాజన్ ప్రభుః సన్ వానరర్షభః |
ఐశ్వర్యమదమత్తో హి సర్వోఽహమితి మన్యతే || 5.64.19 ||

తవ చేదం సుసదృశం వాక్యం నాన్యస్య కస్యచిత్ |
సన్నతిర్హి తవాఖ్యాతి భవిష్యచ్ఛుభయోగ్యతాం || 5.64.20 ||

సర్వే వయమపి ప్రాప్తాస్తత్ర గంతుం కృతక్షణాః |
స యత్ర హరివీరాణాం సుగ్రీవః పతిరవ్యయః || 5.64.21 ||

త్వయా హ్యనుక్షైర్గిరిభిర్నైవ శక్యం పదాత్ పదం |
క్వచిద్ గంతుం హరిశ్రేష్ఠ బ్రూమః సత్యమిదం తు తే || 5.64.22 ||

ఏవం తు వదతాం తేషామంగదః ప్రత్యభాషత |
సాధు గచ్ఛామ ఇత్యుక్త్వా ఖముత్పేతుర్మహాబలాః || 5.64.23 ||

ఉత్పతంతమనూత్పేతుః సర్వే తే హరియూథపాః |
కృత్వాఽఽకాశం నిరాకాశం యంత్రోత్క్షిప్తా ఇవాపలాః || 5.64.24 ||

అంగదం పురతః కృత్వా హనూమంతం చ వానరం |
తేఽంబరం సహసోత్పత్య వేగవంతః ప్లవంగమాః || 5.64.25 ||

వినదంతో మహానాదం ఘనా వాతేరితా యథా |
అంగదే సమనుప్రాప్తే సుగ్రీవో వానరేశ్వరః || 5.64.26 ||

ఉవాచ శోకసంతప్తం రామం కమలలోచనం |
సమాశ్వసిహి భద్రం తే దృష్ట్వా దేవీ న సంశయః || 5.64.27 ||

నాగంతుమిహ శక్యం తైరతీ తసమయైరిహ |
అంగదస్య ప్రహర్షాచ్చ జానామి శుభదర్శనం || 5.64.28 ||

న మత్సకాశమాగచ్ఛేత్ కృత్యే హి వినిపాతితే |
యువరాజో మహాబాహుః ప్లవతామంగదో వరః || 5.64.29 ||

యద్యప్యకృతకృత్యానామీదృశః స్యాదుపక్రమః |
భవేత్ తు దీనవదనో భ్రాంతవిప్లుతమానసః || 5.64.30 ||

పితృపైతామహం చైతత్ పూర్వకైరభిరక్షితం |
న మే మధువనం హన్యాదదృష్ట్యా జనకాత్మజాం || 5.64.31 ||

కౌసల్యా సుప్రజా రామ సమాశ్వసిహి సువ్రత |
దృష్టా దేవీ న సందేహో న చాన్యేన హనూమతా || 5.64.32 ||

నహ్యన్యః కర్మణో హేతుః సాధనేఽస్య హనూమతః |
హనూమతీహ సిద్ధిశ్చ మతిశ్చ మతిసత్తమ || 5.64.33 ||

వ్యవసాయశ్చ శౌర్యం చ శ్రుతం చాపి ప్రతిష్ఠితం |
జాంబవాన్ యత్ర నేతా స్యాదంగదశ్చ హరీశ్వరః || 5.64.34 ||

హనుమాంశ్చాప్యధిష్ఠాతా న తత్ర గతిరన్యథా |
మా భూశ్చింతాసమాయుక్తః సంప్రత్యమితవిక్రమ || 5.64.35 ||

యదా హి దర్పితోదగ్రాః సంగతాః కాననౌకసః |
వైషామకృతకార్యాణామీదృశః స్యాదుపక్రమః || 5.64.36 ||

వనభంగేన జానామి మధూనాం భక్షణేన చ |
తతః కిలకిలాశబ్దం శుశ్రావాసన్నమంబరే || 5.64.37 ||

హనూమత్కర్మదృష్టానాం నదతాం కాననౌకసాం |
కిష్కింధాముపయాతానాం సిద్ధిం కథయతామివ || 5.64.38 ||

తతః శ్రుత్వా నినాదం తం కపీనాం కపిసత్తమః |
ఆయతాంచితలాంగూలః సోఽభవద్ధృష్టమానసః || 5.64.39 ||

ఆజగ్ముస్తేఽపి హరయో రామదర్శనకాంక్షిణః |
అంగదం పురతః కృత్వా హనూమంతం చ వానరం || 5.64.40 ||

తేఽంగదప్రముఖా వీరాః ప్రహృష్టాశ్చ ముదాన్వితాః |
నిపేతుర్హరిరాజస్య సమీపే రాఘవస్య చ || 5.64.41 ||

హనూమాంశ్చ మహాబాహుః ప్రణమ్య శిరసా తతః |
నియతామక్షతాం దేవీం రాఘవాయ న్యవేదయత్ || 5.64.42 ||

దృష్టా దేవీతి హనుమద్వదనాదమృతోపమం |
ఆకర్ణ్య వచనం రామో హర్షమాప సలక్ష్మణః || 5.64.43 ||

నిశ్చితార్థం తతస్తస్మిన్ సుగ్రీవం పవనాత్మజే |
లక్ష్మణః ప్రీతిమాన్ ప్రీతం బహుమానాదవైక్షత || 5.64.44 ||

ప్రీత్యా చ పరయోపేతో రాఘవః పరవీరహా |
బహుమానేన మహతా హనూమంతమవైక్షత || 5.64.45 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే చతుఃషష్ఠితమః సర్గః ||